

Tervetuloa mediatilaisuuteen: KKV kertoo valtakunnallisesta kartellista kaikille kuluttajille tutulla alalla

Mediatilaisuus 27.5.2026

Kilpailu- ja
kuluttajavirasto

KKV esittää seuraamusmaksuja osto- ja tietojenvaihtokartellista luonnonmarja-alalla

KKV:n seuraamusmaksuesitys 27.5.2026

- KKV esittää seuraamusmaksuja **luonnonmarja-alalla** toimineelle valtakunnalliselle **osto- ja tietojenvaihtokartellille**.
- Esitettyjen seuraamusmaksujen määrä on yhteensä noin **9,4 miljoonaa** euroa.
- Selvitysten mukaan **viisi suurinta luonnonmarja-alan yhtiötä** yhteensovittivat luonnonvaraisten marjojen hankintahinnat sekä vaihtoivat keskenään kaupallisesti arkaluonteisia tietoja pakastettujen marjojen tukkumyyntihinnoista ja niihin vaikuttavista tekijöistä.
 - Luonnonvaraiset marjat tässä: mustikka, puolukka ja lakka.

KKV:n seuraamusmaksuesitys 27.5.2026

- Kielletty yhteistyö alkoi viimeistään vuonna **2013** ja jatkui ainakin vuoteen **2023**, jolloin KKV suoritti tarkastuksia yhtiöiden toimitiloissa.
- Kartellissa olivat mukana seuraavat yhtiöt:
 - Arctic International Oy (asetettu konkurssiin 2.12.2025) ja Ber-Ex Oy
 - Kiantama Oy
 - Marja Bothnia Berries Oy Ltd
 - Polarica AB, Polarica Marjahankinta Oy ja Kaskein Marja Oy.
 - Polarica AB osti Kaskein Marja Oy:n osakekannan kesken rikkomusajan 30.4.2021.

KKV:n tutkinta

- Vireille viranomaisyhteistyöllä keskusrikospoliisin ja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston (nyk. KEHA-keskus) kanssa loppuvuodesta 2022.
- Yritystarkastukset syksyllä 2023
 - **Suomessa** viisi kohdetta: Arctic International Oy, Polarica Marjahankinta Oy, Kaskein Marja Oy, Kiantama Oy ja Marja Bothnia Berries Oy Ltd
 - **Ruotsissa** yksi kohde: Polarica AB.
- **67** selvitys- ja tietopyyntöä, lisäksi suullisia kuulemisia.
- Kiantama Oy haki tarkastusten aikana **vapautusta seuraamusmaksusta**, ja yhtiölle myönnettiin ehdollinen vapautus seuraamusmaksusta 20.9.2023.

~ **20 000** asiakirjaa, joista

~ **8 800** teksti- ja WhatsApp-viestiä.

Menettely kohdistui luonnonmarjojen hankintaan sekä pakastettujen luonnonmarjojen tukkumyyntiin

- Yhtiöt yhteensovittivat luonnonvaraisista marjoista poimijoille maksamansa hankintahinnat eli niin sanotut **poimijahinnat**.
- Yhtiöt jakoivat toisilleen tietoa pakastettujen luonnonmarjojen **myyntihinnoista** ja niihin vaikuttavista tekijöistä.

Poimijahintojen yhteensovittaminen

Mitä yhteensovitettiin?

- Yhtiöt yhteensovittivat luonnonvaraisista marjoista poimijoille maksamansa kilohinnat.
 - Suurin osa poimijoista oli thaimaalaisia.
 - Yhteensovittamisen kohteena olivat nykyiset ja tulevat hinnat.

Miten yhteensovitettiin?

- Aktiivisen yhteydenpidon toteutustapana olivat kahdenväliset
 - puhelinkeskustelut
 - teksti- ja WhatsApp-viestit.
- Yhtiöt välittivät toisilleen omaa liiketoimintaansa koskevien tietojen lisäksi myös muita menettelyyn osallistuneita yhtiöitä koskevia kaupallisesti arkaluonteisia tietoja.
- KKV:n selvitysten perusteella yhteydenpito oli erityisen vilkasta **satokaudella.**

Esimerkki yhtiöiden välisestä yhteydenpidosta – keskustelu 9.8.2021

Polarican edustaja B
kello 7.46:

1,6

Tänään?

Marja Bothnian edustaja A
kello 7.49:

kello 8.09:

Jep

27.5.2026

Esimerkki yhtiöiden välisestä yhteydenpidosta – keskustelu 26.8.2020

Kaskein Marjan edustaja A

kello 9.10:

[Kiantaman edustaja A]
nosti ostopisteissä hinnat
2,20:een. Luomulle
kuulemma mutta kojulla
olevassa lapussa luomusta
ei mitään puhetta.

Perkules... pitänee
seurata kainuussa....

Muulla jatkan kyllä
tuolla 2,00 eur

Sama

kello 15.31:

Arcticin edustaja A

kello 15.27:

kello 15.28:

Tietojenvaihto

Tietojenvaihto myyntihinnoista ja niihin vaikuttavista tekijöistä

Tietojenvaihto liittyi tukkumyyntimarkkinaan

- PT-kaupan ja HoReCa-sektorin tukut, teollisuus ja vienti

Yhtiöt jakoivat toisilleen luottamuksellista ja strategista tietoa

- poimijoille maksetuista nykyisistä ja tulevista poimijahinnoista
- tarjonnan määrään vaikuttavista seikoista, kuten poimintapäivistä, yrityskohtaisista poimijamääristä, poimijoiden keräämistä marjamääristä ja varastotilanteista
- pakastettujen luonnonmarjojen myyntihinnoista ja markkinatilanteesta
- kotimaisesta sadosta.

Yhteenveto KKV:n arviosta

Vakava, valtakunnallinen ja moitittava kartelli

Menettelynsä johdosta yhtiöt

- poistivat hankintamarkkinalla kilpailun poimijoille maksettavista hinnoista
- lakkasivat toimimasta markkinoilla toisistaan riippumatta
- pystyivät ennakoimaan kilpailijoidensa toimintaa
- vähensivät kilpailupainetta myös tukkumyyntimarkkinalla.

KKV:n esittämät seuraamusmaksut

JN-Group Oy, Arctic International Oy, Ber-Ex Oy	970 479 euroa
Marja Bothnia Berries Oy Ltd	1 758 080 euroa
Polarica AB, Polarica Marjahankinta Oy, Kaskein Marja Oy	5 914 901 euroa
Kaskein Marja Oy	785 699 euroa
Yhteensä	9 429 159 euroa

Ilman seuraamusmaksusta vapautumista Kiantama Oy:lle esitettävä seuraamusmaksu olisi ollut **1 404 956 euroa**.

Kiantama Oy on vapautettu seuraamusmaksusta, koska yhtiö teki yhteistyötä KKV:n kanssa.

Kiantama haki vapautusta KKV:n tarkastusten alkamisen jälkeen.

Ilman vapautusta KKV olisi esittänyt Kiantamalle seuraamusmaksua.

Mikä on leniency?

- Kartelliin osallinen yhtiö voi saada vapautuksen tai alennuksen seuraamusmaksusta paljastaessaan kartellin kilpailuviranomaiselle.
- Vapautukselle ja alennukselle on tiukat laissa säädetyt edellytykset
 - hakijan on tunnustettava osallisuutensa ja toimitettava KKV:lle sellaisia tietoja ja todisteita, joita KKV:lla ei vielä ole ja joiden avulla voidaan toteuttaa tarkastus tai näyttää toteen rikkomus
 - hakijan on tehtävä todellista, kokonaisvaltaista, jatkuvaa ja nopeaa yhteistyötä KKV:n kanssa.

Miksi leniency-järjestelmä on luotu kartellitutkintoihin?

- Luo kannustimen kartellissa mukana olevalle yhtiölle irtaantua järjestelystä.
- Rikkoo luottamusta ja luo epävarmuutta kartellin sisälle.
- Hyödyttää tutkintaa: paljastaa kartelleita, tehostaa keskittymistä olennaiseen ja luo todisteita.

Kartellit – kielletty yhteistyö kilpailijoiden välillä

- Kilpailevat yhtiöt **eivät saa sopia hinnoista tai muista kilpailuehdoista**, myös epäsuora sopiminen on kielletty.
- Päätökset on tehtävä **itsenäisesti**.
- Kartellit vääristävät kilpailua.
 - Myyntikartellissa vaikutus näkyy suoraan kuluttajahintojen nousuna.
 - Ostokartellissa ostajat voivat painaa hintoja keinotekoisesti alas, mikä heikentää toimittajien, eli tässä tapauksessa poimijoiden, asemaa ja vääristää markkinoiden toimintaa.

Kysymyksiä ja keskustelua

